Regelbunden tillsyn i Fjärås Bräckaskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–5

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Kungsbacka kommun under perioden april till och med september och besökt Fjärås Bräckaskolan den 5 maj 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper**, **Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 19 februari 2010.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Fjärås Bräckaskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Fjärås Bräckaskolan intervjuades rektorerna, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorerna har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Fjärås Bräckaskolan

Fjärås Bräckaskolan	Antal elever
Förskoleklass	86
Grundskola	354

Källa: Uppgifter från skolan

Fjärås Bräckaskolan ligger högt belägen på Bräckans krön med utsikt över Kungsbackafjorden. Skolans äldsta byggnad är från 1898, skolan har sedan byggts om och till efter hand under åren som har gått.

Fjärås Bräckaskolans organisation består av åtta arbetslag. Arbetslag Kartan/Kompassen med förskoleklass och årskurserna 1–2, arbetslag Öst med förskoleklass och årskurserna 1–2, arbetslag väst med förskoleklass och årskurserna 1 och 3, arbetslag Nord med förskoleklass och årskurserna 1–2, arbetslag Syd med förskoleklass och årskurserna 1 och 3, arbetslag Natur med förskoleklass och årskurs 3, arbetslag årskurs 4 och arbetslag årskurs 5.

Skolan leds av tre rektorer som ansvarar för olika klasser.

Vid skolan finns förskola och skolbarnomsorg, dessa behandlas i särskilda rapporter för respektive verksamhet i kommunen.

Skolan har ett elevhälsoteam vari det ingår speciallärare, specialpedagog, skolsköterska och logoped.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 2: Resultat på nationella ämnesprov i årskurs 5

		2007		2008	
		Fjärås Bräcka-skolan	**Riket**	**Fjärås Bräcka-skolan**	**Riket**
Andel (%) elever som nått kravnivån på samtliga delprov på de nationella ämnesproven	Engelska	93	85	96	87
	Matematik	93	72	96	73
	Svenska	90	71	96	72

Källa: Uppgifter från skolan, 2009-05-05. Uppgifter på riksnivå för variabeln nationella ämnesprov presenteras utifrån ett obundet slumpvis urval om 200 skolor, från vilka Skolverket samlar in uppgifter om måluppfyllelse på de nationella ämnesproven. För svenska och svenska som andraspråk är delprov 3 för 2006 och delprov 4 för 2007 exkluderade på grund av stora bortfall.

Kommentar och bedömning:

Skolan sammanställer och redovisar inte kunskapsresultaten i förhållande till målen att uppnå i samtliga ämnen i årskurs 5. De resultat skolan redovisar är resultaten vid de nationella ämnesproven i årskurs 5 i engelska, matematik och svenska. En majoritet av eleverna når målen vid de nationella ämnesproven i engelska och svenska under år 2007 och 2008. Vid intervju med rektorerna och lärare vid skolan framkommer det att varje lärare gör en uppföljning av måluppfyllelsen i samtliga ämnen som eleverna får undervisning i. Någon systematisk sammanställning som ger en samlad bild över elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen görs däremot inte vid skolan.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste analysera kunskapsresultaten så att rätt åtgärder kan sättas in för att öka måluppfyllelsen. Eftersom skolan inte redovisar i vilken mån eleverna når mål att uppnå i samtliga ämnen i årskurs 5 kan Skolinspektionen inte bedöma måluppfyllelsen avseende kunskapsresultaten.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Den individuella utvecklingsplanen kan även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Samtliga elever vid Fjärås Bräckaskolan har individuella utvecklingsplaner, (IUP). Dessa innehåller omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne som eleven får undervisning i. Det urval som Skolinspektionen har fått ta del av är av skiftande kvalitet. Elevernas mål i utvecklingsplanerna är knapphändigt formulerade, till viss del relaterade till korrigering av elevens beteende. När det

gäller den framåtsyftande planeringen så framstår skolans ansvar för att eleven ska uppnå målen som otydligt. Det framgår inte heller tydligt vilka insatser skolan ska svara för.

Vid intervju med rektorerna bekräftas att de individuella utvecklingsplanerna vid skolan är av skiftande kvalitet men att ett förbättringsarbete pågår.

Skolinspektionen bedömer att de individuella utvecklingsplanerna inte uppfyller kraven i bestämmelserna.

Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning och betygssättning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterier.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, Avsnitt 2.7 framgår bl.a. följande. Som stöd för betygsättningen finns ämnesspecifika kriterier för olika kvalitetssteg. Dessa betygskriterier anges i anslutning till respektive kursplan. Läraren ska bl.a. utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling.

Av Skolverkets författningskommentarer för likvärdig bedömning och betygssättning framgår att det är viktigt att det förs diskussioner om tolkningar av kursplaner och betygskriterier mellan lärare bland annat för att skapa likvärdiga förutsättningar för bedömning av eleverna i skolan och i olika skolor. Rektorn ansvarar för att sådana diskussioner kommer till stånd.

Vid Fjärås Bräckaskolan har kursplanerna för de ämnen som eleverna får undervisning i bearbetats och konkretiserats i lokala tillämpningar av kursplaner vilka Skolinspektionen har fått ta del av. De är av skiftande kvalitet, i en del av ämnena har tagits in uppnåendemål som inte är i överensstämmelse med de nationellt fastställda kursplanerna.

Skolinspektionen bedömer att de av skolan bearbetade och konkretiserade lokala tillämpningarna av kursplanerna inte uppfyller författningarnas krav.

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 4 kap. 2 § skollagen ska eleverna ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Enligt Lpo 94 avsnitt 1 ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan.

Enligt samma läroplan avsnitt 2.3 ska läraren se till att alla elever oavsett kön och social och kulturell bakgrund får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad, svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

I intervju med elever framkommer att det beror på vilken lärare och vilket ämne de får undervisning i om de får mål att sträva mot och mål att uppnå förklarade för sig eller om de får vara med och påverka undervisningens utformning.
Vid intervju med lärare framkommer att det varierar mellan lärarna i vilken grad eleverna är delaktiga och får utöva ett inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Rektorerna uppger att det har påbörjats ett arbete vid skolan för att systematiskt tydliggöra målen för eleverna. Målen finns i verksamheten men är inte i tillräcklig grad tydlig- och synliggjorda.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver förbättra systematiken kring hur eleverna ska få kunskap om målen för utbildningen och för att ge dem möjlighet till det inflytande över sitt eget lärande som de enligt författningarna har rätt till.

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Av Lpo 94, avsnitt 2.2 framgår att läraren ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Vidare framgår av avsnitt 2.5 att samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem ska utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. För att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv ska skolan också sträva efter att nå förtroendefullt samarbete med förskolan samt de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Samarbetet ska utgå från de nationella och lokala mål och riktlinjer som gäller för respektive verksamhet.

Vid intervju med rektorerna och med lärare ges en samstämmig bild av att samarbetet mellan verksamheterna vid skolan överlag fungerar tillfredsställande men skulle behöva utvecklas.

Rektorerna uppger att rutinerna för att överlämna elever i behov av särskilt stöd till årskurs 6 fungerar bra, men det behövs arbetas mer med överlämnandet av övriga elever till årskurs 6.

Vid intervju med lärare uppges att det är för lite samverkan gentemot årskurs 6–9 samt den fritidshemsverksamhet som bedrivs vid skolan.

Skolinspektionen bedömer att samverkan mellan de olika verksamheterna behöver förbättras.

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Av 5 kap. 1 § grundskoleförordningen framgår att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas.

Vid intervju med lärare uppges att åtgärdsprogram huvudsakligen upprättas i ämnena engelska, matematik och svenska men att det också upprättas i övriga ämnen vid behov.

Vid intervju med elevhälsoteamet framkommer att det av Kungsbacka kommun centralt utformade underlaget till åtgärdsprogram upplevs som svårarbetat av speciallärare och lärare.

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen har fått ta del av är av skiftande kvalitet. I åtgärdsprogrammen framgår tydligt vilka behov eleven har, ansvarsfördelningen är tydligt definierad, skolan tar sitt ansvar för insatta åtgärder och ser till att dessa följs upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammen innehåller dock inte en konkret bedömning av elevens förmågor och intressen.

Skolinspektionen bedömer att åtgärdsprogrammen inte uppfyller författningarnas krav.

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det inom varje särskild verksamhet och varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet mot kränkande behandling ska barnen eller eleverna vid en verksamhet för vilken planen gäller medverka vid upprättandet, uppföljningen och översynen av den årliga planen mot kränkande behandling. Utformningen och omfattningen av barnen eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Vid Fjärås Bräckaskolan finns en aktuell plan mot kränkande behandling vilken Skolinspektionen har tagit del av. Någon kartläggning som ska kunna ligga till grund för hur verksamheterna ska arbeta under det kommande året redovisas dock inte i planen.

Skolinspektionen bedömer att Fjärås Bräckaskolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller de krav som ställs på en sådan plan.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

I bilaga 3 till skollagen finns föreskrifter om utbildningens omfattning i grundskolan (timplan). Enligt 2 kap. 3 § grundskoleförordningen anges i timplanen bl.a. antalet timmar för ämnen och elevens val och det totalt garanterade antalet timmar (garanterad undervisningstid). Vidare anges i 2 kap. 6 § samma förordning att det för varje ämne finns en kursplan. I kursplanen anges de mål som undervisningen ska sträva mot, och de mål som eleverna ska ha uppnått efter det femte och det nionde skolåret. I kursplanerna för ämnena matematik, svenska och svenska som andraspråk anges även de mål som eleverna ska ha uppnått i slutet av det tredje skolåret.

I den planering för att uppfylla timplanen som Fjärås Bräckaskolan har låtit Skolinspektionen ta del av framgår inte om eleverna får undervisning i ämnet teknik.

Vid intervju med rektorerna samt lärare framkommer att eleverna får undervisning i teknik men att undervisningen bedrivs inom ramen för matematik och naturorienterade ämnen, vid den så kallade ”matematik/no-verkstaden”.
Vid intervju med elever uppger någon elev att man har undervisning i teknik, andra att man inte vet.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste arbeta för att synliggöra ämnet teknik i undervisningen och i sin planering för att uppfylla timplanen. Detta för att eleverna inte ska riskera att gå miste om det garanterade antalet undervisningstimmar i något av de ämnen som de har undervisning i.

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska bl.a. varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet och varje kommunalt bedrivet fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Enligt 2 § samma förordning ska arbetet med kvalitetsredovisning främja skolornas kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga utbildningarnas nationella mål. Kvalitetsredovisningen syftar även till att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Enligt 3 § ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan, förskolan eller fritidshemmet avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningarna ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas.

Skolan upprättar en kvalitetsredovisning. Redovisningen utgör i stor utsträckning en beskrivning av genomförda och pågående åtgärder. Verksamhetens förutsättningar redovisas knapphändigt. Endast måluppfyllelse för engelska, matematik och svenska i årskurs 5 redovisas.

Skolinspektionen bedömer att skolans kvalitetsredovisning inte uppfyller förordningens krav.

Enligt ändring i förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplaner och planer mot kränkande behandling redovisas i kvalitetsredovisningen. Ändringen trädde i kraft den 1 januari 2009 och ska tillämpas första gången för kvalitetsredovisningar som avser 2009.

2009-11-19 Göteborg

Magnus Jonasson

Roland Fallström